

9.6.2025

Kaupunginmuseon lausunto Helsinginkatu 13 poikkeamispäätöshakemuksesta

HEL 2023-012243 T 10 04 01

Helsinginkatu 13 kiinteistön hankkeessa korotetaan Helsinginkujan puoleista siipeä 1,5 lisäkerroksella rakennuksen kadunpuoleista julkisivumuuria korottamalla ja uusi olevan mallin mukainen vesikattorakenne rakentamalla. Hankeen toteuttamiseksi haetaan asemakaavasta poikkeamista. Kaupunginmuseo on tutustunut hankkeen suunnitelma-asiakirjoihin rakennusvalvonnan ullakkoryhmän osallisena. Museo tarkastelle hanketta rakennetun kulttuuriympäristön ja rakennushistorian vaalimisen näkökulmista, ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Taustaa

Helsinginkatu 13 asuin- ja liikerakennuksen on suunnitellut arkkitehti T. A. Elo vuonna 1932. Kohde edustaa 20-luvulla läpimurron tehnyttä klassisen arkkitehtuurin pelkistettyä linjaa. Rakennuksen julkisivut ovat eleettömän klassiset ja varustettu vain harkituin koristeaihein Helsinginkadun puoleisella julkisivulla rakennusta kiertävässä värillisessä räystäsrakenteessa. Rakennus sijoittuu kapean korttelin 575 päätteeksi ja rajautuu kapeaan pihakatuun Helsinginkujaan. Kiinteistö käsittää kolme siipirakennusta Helsinginkadun, Kustaankadun ja Helsinginkujan varrella. Siipirakennusten massoittelu porrastuu maastomuotojen mukaisesti. Nurkkatontin sisäpiha jää poikkeuksellisen pieneksi ja syväksi valokuiluksi, jota on kompensoitu Helsinginkujan puoleisella nelikerroksisella rakennusmassalla.

Asemakaava

Kiinteistö Helsinginkatu 13 kuuluu Alppiharjun alueeseen, jonka voimassa oleva asemakaava on vahvistettu vuonna 1985, jolloin se korvasi vuonna 1901 asetetun alkuperäisen Kallio/Alppiharjun asemakaavan. Vuoden 1985 asemakaavan tavoitteena oli luoda edellytykset asuinympäristön laadun kehittämiseksi, rakennusten peruskorjaamiselle sekä kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaiden rakennusten säilymiselle. Asemakaavan suojelumääräykset kohdistuvat jugend-kauden rakennuksiin, jotka on varustettu suojelumerkinnällä sr-2. Ennen vuotta 1940 valmistuneiden rakennusten säilyminen on varmistettu lasketulla rakennusoikeudella, ns. kaksitasokaavan periaatteiden mukaisesti. Rakennussuojelumerkintöjen osalta asemakaava ei ole

9.6.2025

ajantasainen. Ullakkorakentaminen on mahdollistettu kaavassa sallimalla ullakon asuintiloja 2/3 alla olevan kerroksen pinta-alasta. Hakemuksessa esitetään poikkeamista tästä määräyksestä, lisäämällä ullakon rakennusala Helsinginkujan puoleisessa siivessä 1,5 kerroksen lisäyksellä.

V. 1985 asemakaavassa kiinteistön Helsinginkujan puoleisella siivellä ei ole rakennusala. Se on asemakaavassa esitetty purkusaneerattavana rakennuksen osana, samalla kun koko laaja kortteli 349 / 575 on esitetty kehitettäväksi yhtenäiseksi puistomaiseksi suurpihakortteliksi. Helsinginkujan puoleisten rakennussiipien purkava toimenpide on vuonna 1985 nähty tarpeellisenä asuinympäristön laadun kehittämiseksi. Helsinginkatu 13 kiinteistön kapea ja pimeä sisäpiha on tuolloin arvioitu laadultaan kestäättömäksi, liian tiiviiksi kaupunkirakenteeksi. Nyt hakemuksessa esitetään vuoden 1985 asemakaavassa purettavaksi esitetyn siipirakennuksen korottamista 1,5 kerroksella. Toimepiden säilyttää purettavaksi esitetyn rakennusosan, mutta samalla edelleen heikentää merkittävästi asumisolosuhteita pihanpuoleisissa huoneistoissa ja tiloissa.

Lausunto

Korotushanke on suunniteltu sopeuttaen rakennuksen olemassa olevaan eleettömään arkkitehtuuriin ja massoitteeluun. Helsinginkujan puoleinen korotus liittyy viereisen Helsinginkatu 15 kiinteistön pihasiiven räystäslinjaan toteuttaen yhtenäisen kaupunkikuvan tavoitetta. Kaupunginmuseon arvion mukaan hanke ei alkuperäistoteutuksen yksityiskohtia ja materiaaleja toistaen olennaisesti heikentäisi Helsinginkatu 13 suojelemattoman kohteen rakennustaiteellisia arvoja. Samalla kaupunginmuseo kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että ratkaisu heikentää jo kerran heikoiksi todettuja ympäristön laatutekijöitä kiinteistön pihakuilun entisestään syventyessä korotuksen myötä.

Hankeen sijoittuminen on kaupunkirakenteellisesti poikkeuksellinen, jopa ainutlaatuinen, eikä tarjoa mallia kaupunkirakenteen korotuksiin. Hanke kaikesta huolimatta noudattaa alkuperäiseen 20-30 -lukujen arkkitehtuuriin elimellisesti kytkeytyvää yhtenäisen kaupunkikuvan tavoitetta. Kaupunginmuseolla ei ole muuta lausuttavaa hankkeesta.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö